

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу

Освітня програма Напрямок підготовки 011 доктор філософії

Спеціальність 011 – Науки про освіту

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30.08.2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу
Викладач (-і)	д. пед. н., доц., проф. Нагачевська Зіновія Іванівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Кредити ЄКТС -3 (90 год.)
Обсяг дисципліни	Очна
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки та педагогічних досліджень, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості дослідницької діяльності, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні досліджень, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни є забезпечення засвоєння аспірантами наукових знань про тенденції розвитку зарубіжної вищої школи, головні парадигми та концепції підготовки фахівців для її потреб і на цій основі формування професійної компетентності майбутніх викладачів ВНЗ України.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформулювати цілісну систему знань про витоки, становлення, особливості розвитку зарубіжної вищої освіти, обґрунтувати їхню детермінованість соціально-економічними, політичними та культурними факторами; - охарактеризувати тенденції розвитку та структуру сучасної вищої школи у розвинених країнах світу; - розкрити особливості, зміст і технології підготовки фахівців для зарубіжної вищої освіти у різні періоди її функціонування; - виявити спільне й відмінне у підготовці фахівців для закладів вищої освіти різних типів провідних держав зарубіжжя й України. 	
4. Результати навчання (компетентності)	

Знання:

- особливості розвитку і стан теорії та практики вищої освіти у
- розвинених зарубіжних державах світу й України на початку ХХІ ст.;
- традиції та сучасний досвід оновлення системи підготовки фахівців для
- закладів вищої освіти зарубіжжя;
- зміст, форми, і методи професійної підготовки фахівців для вищої
- освіти у провідних державах світу;
- моделі управління підготовкою фахівців для закладів вищої освіти
- європейського та позаєвропейського освітнього просторів.

Уміння:

- аналізувати педагогічні проблеми вищої школи розвинених країн світу;
- порівнювати досвід зарубіжних та українських ВНЗ у галузі підготовки
- майбутніх викладачів;
- застосовувати набуті теоретичні знання у практиці майбутньої
- педагогічної діяльності та у процесі розв'язання практичних завдань на семінарських заняттях;
- здійснювати науково-пошукову діяльність в галузі підготовки фахівців для зарубіжної й української вищої освіти;
- самостійно працювати з освітніми документами та літературою, дотичною до навчального курсу.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий
3	011 – Науки про освіту	2	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	-------	------------	---------------	-------------	------------------

	заняття				
<p>Тема 1. Становлення і розвиток вищої освіти у світовому вимірі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання, специфіка навчального курсу «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу». 2. Витоки закордонної вищої освіти. Соціально-економічні, політичні і культурно-освітні фактори виникнення перших закладів високої освіти у цивілізаціях дохристиянського періоду. 3. Виникнення і розвиток університетської освіти. Зміст навчального процесу в середньовічних університетах. 4. Особливості організації та змісту вищої освіти у провідних державах світу у XVII – XX ст. 5. Передісторія формування європейської інтеграції у галузі вищої освіти. 	Лекція	1, 2, 3, 13, 15, 18, 24, 33 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
<p>Тема 2. Провідні стратегії розвитку сучасної зарубіжної вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність процесів інтеграції та глобалізації і їх вплив на розвиток вищої освіти. 2. Орієнтація на неперервну освіту, продовження її обов'язковості після школи як тенденції сучасної зарубіжної освіти. 3. Підвищення ролі університетів у розвитку національних і європейських культурних цінностей. 4. Тенденція урізноманітнення закладів вищої 	Лекція	2, 3, 6, 7, 12, 19, 22, 29, 31, 42 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру

<p>освіти, створення і розвиток нових типів ВНЗ у провідних державах Заходу.</p> <p>5. Причини, особливості та зміст тенденції здобуття вищої освіти за межами національного освітнього простору.</p>					
<p>Тема 1. Зарубіжна вища освіта як педагогічна система</p>	Практичне заняття	4, 5, 10, 13, 21, 25 31, 32, 34, 37 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела		Протягом семестру
<p>Тема 3. Болонський процес у системі реформування європейської вищої освіти</p> <p>1. Провідні чинники та сутність європейської інтеграції у системі вищої освіти.</p> <p>2. Основні етапи Болонського процесу та його ключові позиції.</p> <p>3. Особливості організації навчального процесу у ВНЗ згідно з документами Болонської освітньої співдружності.</p> <p>4. Європейська кредитно-трансферна й акумулююча система організації навчального процесу: характерні особливості й умови ефективного використання.</p> <p>5. Відображення проблем професійної підготовки фахівців для вищої освіти у документах і матеріалах Болонського процесу та інших міжнародних освітніх актах початку ХХІ ст., зокрема Міжнародної стандартної класифікації освіти (2011 р.).</p> <p>6. Вищі навчальні заклади України у</p>	Лекція	1, 2,3, 5, 8, 12-19, 35, 42 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (4 год)		Протягом семестру

<p>Болонському процесі: проблеми та перспективи реалізації мети і завдань інтеграції національної вищої освіти у європейський освітній простір.</p>					
<p>Тема 4. Особистість викладача вищої школи в сучасному міжнародному вимірі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і роль викладача у навчальному процесі зарубіжної вищої школи та вимоги до нього в історичній ретроспективі. 2. Сутнісна характеристика основних понять теми відповідно до сучасних міжнародних освітніх документів. 3. Академічне навантаження викладача у сучасних ВНЗ зарубіжжя. Сутність змін у вимогах і умовах праці викладачі вищої школи провідних зарубіжних держав. 4. Особистісно-професійні якості педагога-викладача вищої освіти зарубіжжя. 5. Характеристика загальнокультурних і професійних компетентностей викладача ВНЗ провідних держав світу. 	Лекція	1-15, 22-28, 31-40 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
<p>Тема 5. Організація та зміст підготовки фахівців для закладів вищої освіти розвинених країн світу початку XXI ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття «підготовка фахівців» для ВНЗ. 2. Концептуальні підходи до підготовки фахівців для зарубіжних ВНЗ (гуманістичний, особистісно орієнтований, технологічний, 	Лекція	2, 6, 9, 10, 13, 25, 31, 38 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру

<p>контекстний, аксіологічний, компетентнісний, синергетичний).</p> <p>3. Зміст, форми, методи, принципи, методологічні підходи щодо конструювання моделі підготовки фахівців дошкільного профілю для сучасної вищої зарубіжної школи.</p> <p>4. Ретроспективний аналіз етапів і тенденцій системи підготовки фахівців закладів вищої освіти провідних держав світу.</p> <p>5. Концепції та моделі підготовки викладачів дисциплін педагогічного циклу для ВНЗ розвинених країн світу.</p> <p>6. Зміст підготовки фахівців спеціальних дисциплін для потреб зарубіжної вищої освіти.</p>					
<p>Тема 2. Вища освіта провідних європейських держав у контексті положень основних документів Болонського процесу</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>6, 9, 11 13, 25, 31, 38, 52 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>Тема 6. Проблема якості підготовки фахівців для вищої освіти та шляхи її розв'язання у зарубіжній вищій школі</p> <p>1. Сутність освітніх парадигм, фундаментальних принципів, методологічних підходів упровадження нових форм, інноваційних технологій забезпечення якості підготовки фахівців для вищої освіти розвинених країн світу.</p> <p>2. Зміст європейських і позасередземноморських</p>	<p>Лекція</p>	<p>1-15, 22-28, 31-40, 41 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)</p>		<p>Протягом семестру</p>

<p>програм із підвищення якості підготовки майбутніх викладачів ВНЗ.</p> <p>3. Моніторинг якості професійної підготовки фахівців закладів вищої освіти.</p> <p>4. Актуальність якості підготовки фахівців ВНЗ зарубіжжя для української вищої освіти.</p>					
<p>Тема 7. Особливості контролю й оцінювання професійних знань і педагогічних компетенцій майбутніх фахівців вищої школи провідних держав світу</p> <p>1. Функції, види та форми, діагностування рівня освіченості майбутніх фахівців ВНЗ.</p> <p>2. Особливості оцінювання результатів їхньої підготовки як важлива складова оцінних моделей зарубіжних країн.</p> <p>3. ЄКТС як чинник удосконалення знань, умінь і навичок майбутніх фахівців вищої школи.</p> <p>4. Використання зарубіжного оцінного досвіду в Україні.</p>	Лекція	1-20, 23, 25, 37, 40, 41 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
<p>Тема 8. Управління процесом підготовки фахівців для закордонної вищої освіти</p> <p>1. Особливості та зміст управління у ВНЗ провідних держав світу.</p> <p>2. Автономія і підзвітність у системі зарубіжної вищої освіти.</p> <p>3. Нормативно-правове регулювання процесу підготовки фахівців для вищої освіти розвинених країн світу.</p> <p>4. Система управління процесом підготовки</p>	Лекція	1, 4, 8, 11, 15, 21, 30, 41 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру

фахівців для потреб вищої школи відповідно до педагогічних моделей цього процесу у провідних світових спільнотах.					
Тема 3. Підготовка фахівців для вищої школи в теорії та практиці вищих навчальних закладів розвинених країн світу	Практичне заняття	4, 7, 10, 11, 26, 29 37, 39 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела		Протягом семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, підготовка творчих завдань. Форма контролю: екзамен. Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДЗВО «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюється згідно з кредитномодульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів (робота на практичних, лабораторних і лекційних заняттях – 30, самостійна робота – 10 виконання індивідуального заняття – 10); , і рейтингу з атестації (екзамен) – 50 балів. Загальні 100 балів включають: 35 балів за семінарські заняття; 15 балів за самостійну роботу; 50 балів за екзамен.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Здійснюється за допомогою самостійних робіт та контрольної роботи, зокрема домашньої контрольної роботи, а також методом перевірки конспектів основних положень тем самостійної роботи; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін., метод перевірки якості виконання індивідуальних завдань із наступним повним або частковим їх захистом.</p>				
Практичні заняття	<p>Оцінюються за п'ятибальною системою (Передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).</p>				

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50.
7. Політика курсу	
<p>При організації освітнього процесу викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про підготовку дипломної роботи; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг ; Положення про забезпечення якості освіти . Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>	
8.Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 № 1556 – VII // Відомості Верховної Ради. 2014. № 37 – 38. 2. Закон України «Про освіту»:офіц. Текст. Київ:Алерта 2018.12с 3. Національна доктрина розвитку освіти України XXI століття // Освіта України. – 2002. – 24 квітня – 1 травня. 4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 рр. 5. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4445. 6. Международная стандартная классификация образования. 2011 год. / Ин-т статистики ЮНЕСКО [Электрон. ресурс] – Режим доступа: http://www.uis.unesco.org/Education//Dokuments/UNESCO_GC_36-19_ISCED_RU.pdf. 7. Алексюк А.М Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія: підруч./А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с. 8. Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку / Г.І. Артемчук, В.В. Попович, Г.Г. Січкаренко. – К.: Ленвіт, 2004. – 176 с. 9. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін / упоряд М. Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В. Д, Шинкарук та ін. – Т.: Екон. думка, 2003. – 60 с. 10. Васюк О.В. Порівняльна педагогіка / О.В. Васюк. – К., 2008. – 290 с. 11. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл./ М.Дмитриченко, Б.Хорошун та ін. – К.: Знання України, 2006. – 440 с. 	

12. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
  13. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С. Вітвицька. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 384 с.
  14. Вульфсон Б.Л. Мировое образовательное пространство на рубеже века: учеб. пособ. / Б.Л. Вульфсон. – М.: Из-во Московского психолого-социального ин-та, 2006. – 260 с.
  15. Галус О.М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. / О.М. Галус, Л.М. Шапошнікова. – К.: Вища школа, 2006. – 215 с.
  16. Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М.З. Згуровський. – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 544 с.
  17. Кічук Н.В. Освіта у сучасному світі: навч. посіб. / Н.В. Кічук. – Ізмаїл, 2001. – 88 с.
  18. Корсак К.В. Світова вища освіта: порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: монографія / К.В. Корсак. – К.: МАУП – МКА, 1997. – 208 с.
  19. Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст.: навч. посіб. / В. Кравець. – Тернопіль, 1996. – 290 с.
  20. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва: навч. посіб. / В. Кравець. – Тернопіль. – 1996. – 436 с.
  21. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В.Г.Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
  22. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2011. – 486 с.
  23. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917 – 1985 рр.) / за ред. Лугового В.І. – К.: Либідь, 1992. – 196 с.
  24. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. – 2-е вид. – К.: Знання, 2005. – 398 с.
  25. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія / Л.П. Пуховська. – К.: Вища школа, 1997.
  26. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. – 2-е вид., / А.А. Сбруєва. – Суми: ВТД «Університетська книга», 1999. – 320 с.
  27. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: навч. посіб. / П. І. Сікорський. – К.: Вид-во Європейського університету, 2004. – 127 с.
  28. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. / З.І. Слепкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
  29. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – С. 30 – 44.
- Допоміжна**
30. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть/В. Андрущенко//Вища освіта України. – 2001. – № 1.
  31. Андрущенко В. Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір / В. Андрущенко, І. Гляревська // Рідна школа. – 2012. – № 12. – С. 3 – 8.
  32. Вища освіта в Україні: нормативно-правове регулювання; у 3 томах / за ред. Степка М.Ф. – К.: Форум, 2007. – 1758 с.

33. Вища освіта і Болонський процес: підручник / Г.Ф Пономарьова та ін. – Харків: ХГПА, 2011. – 304 с.
34. Высшее образование в XXI веке. Всемирный статистический обзор по высшему образованию 1980 – 1995 гг. – ЮНЕСКО: Париж, 5 – 9 октября, 1998 г. – 71 с.
35. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. – К. : Юніком Інтер, 2008. – 1040 с.
36. Козак Н.Л. Університетська освіта: навч. посіб. / Н.Л. Козак, І.М. Шоробура. – Львів: Новий світ – 2000, 2011. – 180 с.
37. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: довід. для студ. / І.В. Мороз. – К.: Освіта України, 2005 – 90 с.
38. Нейматов Я.М. Образование в XXI веке: тенденции и прогнозы / Я.М. Нейматов. – М.: Алгоритм, 2002. – 480 с.
39. Освіта України: нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – 472 с.
40. Рабченко Т. Технологізація управлінської діяльності в сучасному навчальному закладі / Т.Рабченко // Управління освітою. – 2007. – № 3. – С. 20 – 24.
41. Системы высшего образования стран Запада. – М.: Изд-во Ун-та Дружбы народов, 1991. – Ч.1, 11. – 164, 142 с.
42. Статистичні дані (Вищі навчальні заклади). – К.: Міністерство освіти України, 1995. – 252 с.

Інформаційні ресурси

1. Національний Темпус-офіс в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>
2. Офіційний сайт Міносвіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
3. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.unesco.org/>
4. Compulsory Education in Europe. 2011 / 12 [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/dokuments/compulsory_education/106_compulsory_education_EN.pdf

Викладач: д. пед. н., доц., проф. Нагачевська Зіновія Іванівна